

ಕಂನಾಡಿಗಾ ನಾರಾಯಣ

ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುವ ಕಂನಾಡಿಗಾ ನಾರಾಯಣ ಅವರದು ಓದುಗರಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತ ಹೆಸರು. ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿ. ನಿತ್ಯದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಮಿಡಿತಗಳನ್ನು ಜತನವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಮನುಷ್ಯನೊಳಗಿನ ಮಾನವೀಯ ಸ್ವಂದನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಡುಕಿನ ಕಿಡಿಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬರಹಗಾರ. 'ಕಾಂಡ', 'ದ್ವಾಪರ'ದಂಥ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿರುವ ಬದ್ಧತೆ ಅವರದು. 'ಅಲ್ಲಾ ಭಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಅವನ ನಾಯಿ', 'ಹಂದಿಗೋಡು', 'ಕ್ಷುದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರದ ಕಪ್ಪು ರಂಧ್ರ', 'ನರವಿಂಧ್ಯ', 'ಆನಗೊಂದಿ', 'ಹುಲಿವೇಷ', 'ಇಹದ ಪರಿಮಳ', 'ಹಸಿರು ಕಣ್ಣಿನ ಹುಡುಗಿ', 'ಮಂಡಲ', 'ತಲ್ಲಣದ ಆ ಕ್ಷಣ', 'ಜೀ ಗಾಂಧಿ', 'ತುಂಗಯ ತಳಮಳ', 'ಭೂಮಿ' ಮತ್ತು 'ಆಕಾಶ' ಅವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು. ಕಂನಾಡಿಗಾ ಅವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೂ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ. 'ಮಹಾವೃಕ್ಷ' ಧಾರಾವಾಹಿಯ ಮೂಲಕ 'ಸುಧಾ' ಓದುಗರಿಗೆ ಪರಿಚಿತರಾದ ಕಂನಾಡಿಗಾ ನಾರಾಯಣ, ಇದೀಗ ಬುದ್ಧಗಾಥೆಯ ನಿರೂಪಣೆಯ ಮೂಲಕ 'ಸುಧಾ' ಬಳಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಕೊರತೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ.

ಸೀಮಂತದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದು, ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಊಟ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಕಪಿಲವಸ್ತುವಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಿಂತ ದೂರದೂರಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ, ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗಡಿಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿದ್ದವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದ್ದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಾವೇನಾದರೂ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಗಡಿಪ್ರದೇಶದ ಹಳ್ಳಿಗಳವರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರು ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಚರ್ಮವಿದ್ದಂತೆ. ವೈರಿಗಳು ಒಳನುಗ್ಗಲು ಆಸ್ತದ ಕೊಡದಂತೆ ತಡೆಹಿಡಿಯುವವರೇ ಅವರು. ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಗಳಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಧ ಕಾಪಾಡಿದಂತೆ. ಇನ್ನರ್ಧ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ರಾಜಕೀಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. ಹಾಗೆ ದೂರದಿಂದ ಗಾಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ನೂರಾರು ಜನರು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿ, ಇಡೀ ದಿನ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಮೂರು ಹೊತ್ತೂ ಹೊಟ್ಟೆಬಿರಿಯೇ ಮಾಂಸದಾಟವನ್ನು ಸವಿದು, ನಿಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ತಣ್ಣಗಿರಲಿ ಎಂದು ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಹಾರೈಸಿ, ರಾತ್ರಿ ಪಯಣಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಅಷ್ಟಾದರೂ ಮಾಯೆ ಒಂದು ದಿನವೂ, ತನಗೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯನ್ನೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲವೂ ಬೆರಳ ತುದಿಯಲ್ಲೇ ಸಿಗುವಂತೆ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಬಸುರಿಯರಿಗೆ ಬಯಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಯಂತೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಹುಣಸೇಹಣ್ಣು, ಹಲವರಿಗೆ ಮಾವಿನಹಣ್ಣು, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಒಡಮೂಡುತ್ತದಂತೆ. 'ನಿನ್ನ ಬಯಕೆ ಏನು ಮಾಯಾ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕವಳು ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಕೇಳಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತಾಯಿ ಮೂಲಕ

ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಮಗ ಮುಂದೆ ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ ಆಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುತ್ತವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ತನಗೆ ಬಯಕೆಗಳೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾಯಾ ಹೇಳಿದಾಗ ನನಗಾದರೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಗುವಿನ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಗುಣದ ಬಗ್ಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಯಿತು.

ಮರುದಿನ, ದೇವದಹಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಅಂಜನ ಕೋಲಿಯ ಅವರು ತಮ್ಮ ರಥ, ಕುದುರೆಗಳ ಜೊತೆ ತಯಾರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಕಪಿಲವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಒಂದೂವರೆ ದಿನದ ಪಯಣ. ಕಾಡಿನ ದಾರಿ, ರಥದ ಚಕ್ರದ ಕುಲುಕಾಟಕ್ಕೆ ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದೀತೆಂದು ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವರು ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ದಿನದ ಪಯಣವಾದರೂ ಸರಿಯೇ, ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಸುಲಕ್ಷಣಿಯೂ ದನಿಗೂಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಮಾಯಾ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನನ್ನವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದೆನಿಸಿ ಶೂನ್ಯ ಆವರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ, ಖಾಲಿ ಖಾಲಿಯೆನಿಸಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತುಮುಲ ಮನದೊಳಗೆ. ಹತ್ತಾರು ಜನ ದಾಸಿಯರಿದ್ದರೂ ಮನದನ್ನೆ ಇದ್ದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿ? ಅವರೂ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ದೊರೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಘನತೆಯನ್ನು ನಾನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿತವಳಂತೆ ಮಾಯಾಳೇ, 'ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಬಯಕೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೆರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆ ನನ್ನ ಬಯಕೆ...' ಎಂದುಬಿಡಬೇಕೆ? ಎಲ್ಲರೂ ಮುಖಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಸುಲಕ್ಷಣಿಯಂತೂ, 'ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲವೇನೇ? ತವರು ಮನೆಯವರು ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವಷ್ಟು ಗತಿ ಇಲ್ಲದವರು ಎಂದು ಜನ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೇ?' ಎಂದು ಮಗಳ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಿಸಲು ನೋಡಿದರೂ,

'ಅಮ್ಮಾ, ಮದುವೆಯಾದಾಗಿನಿಂದಲೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಪತಿ ಶುದ್ಧೋದನರು ನನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನನಗೇನೋ ಸುರಕ್ಷಿತ ಭಾವ ಆವರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ...' ಎಂದು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ನನಗೆ ಒಳಗೊಳಗೇ ಖುಷಿ. ಆದರೆ ವಿಷಣ್ಣಭಾವದಿಂದ ಅವರು ಮುದುಡಿ ಕುಳಿತರು. 'ಹೇಗೂ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ. ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ. ನನಗೆ ಹೆರಿಗೆಗೆ ತವರಿಗೆ ಬರಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದರೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ...' ಎಂದು ತನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಳು.

ಮಾಯಾದೇವಿ

ನಮ್ಮ ದೇವದಹದಂತೆಯೇ ಕಪಿಲವಸ್ತು ಕೂಡ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯ. ಒಬ್ಬ ಬಲಾಡ್ಯ ಕುದುರೆ ಸವಾರನಾದರೆ ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗಡಿಯನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸುತ್ತೂ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರವೂ. ಅವರದು ವ್ಯವಸಾಯ ಪ್ರಧಾನ ಜನಪದವಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮದು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದ ಅಂಗ, ಕಾಶಿ, ವಜ್ರ, ಮಲ್ಲ, ಛೇದಿ, ವತ್ಸ, ಕುರು, ಪಾಂಚಾಲ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಶೌರಸೇನ, ಅಸ್ತಾಕ, ಅವಂತಿ, ಗಾಂಧಾರ, ಕಾಂಭೋಜಗಳೆಂಬ ಹದಿನಾರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ತಂದೆ ಅಂಜನ ಕೋಲಿಯರು ನನ್ನ ವಿವಾಹದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕೋಸಲವೋ, ಮಗಧವೋ ಎಂದು ನೋಡಲು ಹೋದರೆ ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಅವರ ಅಡಿಯಾಳತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು, ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಗಣಸಂಘಗಳಾಗಿದ್ದ ವೈಶಾಲಿಯ ಲಿಚ್ಚವಿಗಳಿಗೆ, ಮಿಥಿಲೆಯ ವಿದೇಹಿಗಳಿಗೆ, ಕಪಿಲವಸ್ತುವಿನ ಶಾಕೈರಿಗೆ, ಅಲ್ಲಕಪದ ಬುಲಿಯರಿಗೆ, ರೇಸಪುಟ್ಟದ